

T Ü R M O B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'YLA DÜNYA LİĞİNE

*Türkiye'deki şirketleri dünyanın birinci ligine taşıyacak
Yeni Türk Ticaret Kanunu neler getiriyor?*

Türkiye'ye neler kazandırıyor?

Hangi yönlerden eleştiriliyor?

TÜRMOB Yeni TTK sürecine nasıl hazırlandı?

Önerilerimiz neler?

TÜRMOB

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
Gençlik Cad. No:107 Anıttepe/ANKARA

Tel: 0 312 232 50 60 [10 Hat] **Faks:** 0312 232 50 73 turmob@turmob.org.tr

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'YLA DÜNYA LİĞİNE

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu ilk günden bu yana ülkenin ekonomik açıdan kalkınması, dünyayla bütünleşmesi, uluslararası alanda güçlü bir oyuncu olarak yerini alması için atılan en önemli adımlardan biri, 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giriyor.

Ülkemizde 50 yıldan uzun bir zamandır uygulanan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK), bu tarihten itibaren yerini 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'na bırakıyor.

Hazırlık çalışmalarına 1999'da Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulan geniş katılımlı bir kurulla başlanan yeni Türk Ticaret Kanunu, tasarı olarak 2005'te yaklaşık 9 aylık bir sürede kamuoyunun bilgisine sunularak tartışıldıktan sonra TBMM'ye sevk edildi. TBMM Adalet Komisyonu'ndaki tartışmalar ve değişikliklerin ardından Genel Kurul'da 13 Ocak 2011'de kabul edilen yeni Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe gireceği tarih olan 1 Temmuz 2012, Türkiye ekonomisi için bir milat niteliği taşıyor.

YENİ TTK GEREĞİ

20. yüzyılın ikinci yarısında, ticaret hayatında yaşanan önemli değişiklikler eski kanunu çağın gerisinde bıraktı.

Türkiye'nin 1960'larda başlayan AET/AT'nin ortak üyeliği sürecini; 1995 yılında Gümrük Birliği'ne taşınması, 1999 yılında yapılan "Helsinki Zirvesi'nde" tam üye adayı konumuna gelmesi ve 2001 yılında da, Ortaklık; müzakerelerinin başlamasıyla beraber konjonktür "ticaret kanunumuzun", AB ticaret hukukuna paralel şekilde oluşmasını gerekli kılmıştır. Teknolojik değişim ve gelişmeler, özellikle internetin de günlük yaşantımız ve hayatımızın geniş bir alanını radikal bir şekilde değiştirmesi "yeni bakışı ve ihtiyacı" körükledi.

Bugün; gelişen ve değişen dünyada ortaya çıkan ticari gerçekleri düzenlemekte yetersiz kalan yasa maddeleri ise hem uyumsuzlukların artmasına hem de şirketlerin güçsüzleşmesine ve hantallaşmasına neden olmuş durumda. Küreselleşen dünyada artan sermaye hareketleri, yatırımların ülkeden ülkeye hızla kaymasına neden olurken, şirketlerin küresel ölçekte rekabet edebilmeleri için gereken sermaye miktarları da hızlı artışını sürdürüyor.

Türkiye'nin; AB üyeliğine hazırlanırken, finans ve sermaye piyasalarının bir parçası, hatta uluslararası finans merkezlerinden biri olma iddiası, uygulamaların uluslararası standartlarda olmasını kaçınılmaz kılıyor.

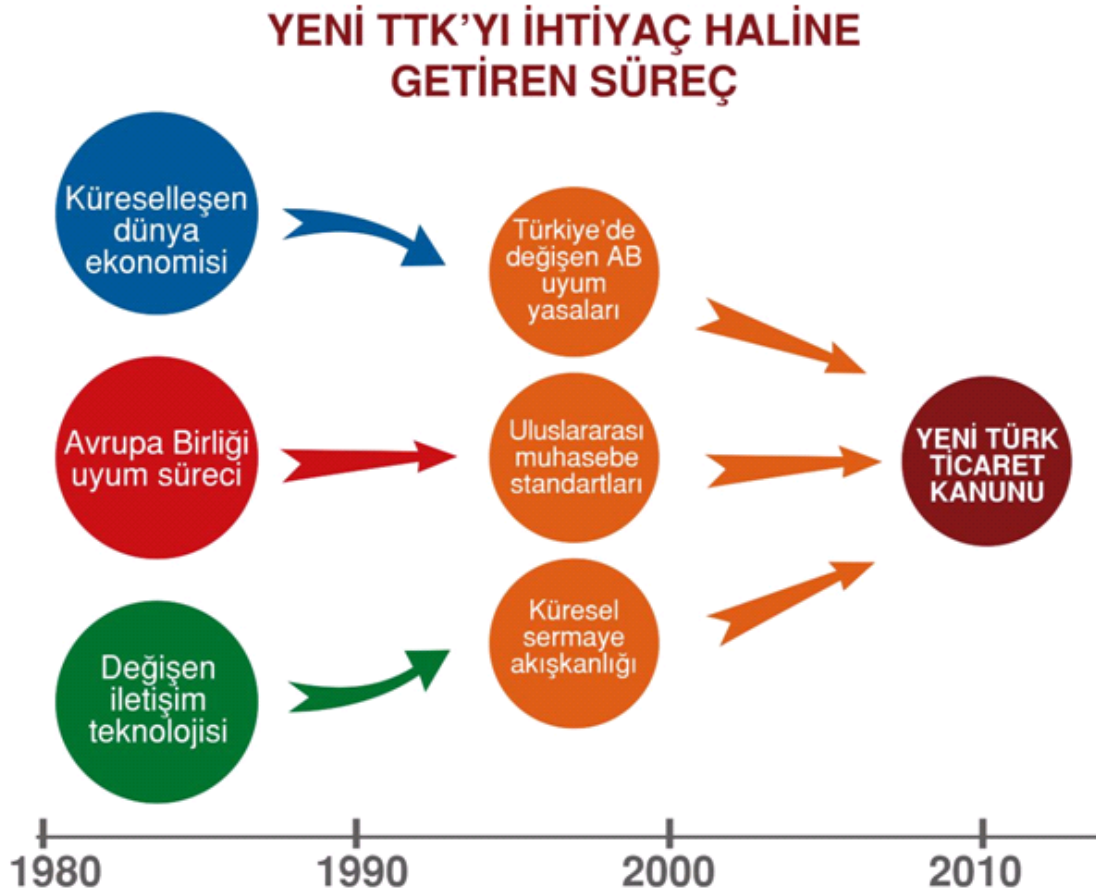
Ülkemizde çok değerli firmalar olmasına rağmen, incelendiğinde 100 yıllık geçmişi olan firma sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. Bu yüzden Türkiye'nin yaratabildiği bir dünya markası da bulunmuyor. Oysa Türkiye'de şirketlerin kurumsal bir yapıya kavuşmasını sağlayacak yasal alt yapıların oluşması gerekliliği açık.

Türkiye'deki işletmelerin dünya piyasaları ile rekabet gücüne haiz, etkin ve güvenilir aktörler olarak yerini alması gerektiği gerçeği herkes tarafından kabul ediliyor. Bunun için başta gelen şart ise işletmelerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na (IFRS) göre düzenlenmiş, Uluslararası Denetim Standartları'na (IAAS) göre denetlenmiş finansal tablolarla kendilerini ortaya koyabilmeleri.

1980'li yıllardan itibaren pek çok AB ülkesinde ticaret kanunu reformları gerçekleştirilerek, şirketlerin uluslararası muhasebe ve denetim standartlarına uyum göstermeleri için önlemler alındı. 2000'li yıllarla birlikte, bu ülkelerin ticaret kanunlarına; ticaret hayatında giderek etkin olmaya başlayan internet, elektronik posta, elektronik imza gibi kavramlar da girmeye başladı.

Değişen dünya koşullarında ve ortağı olduğumuz Avrupa Birliği'nde bu gelişmeler yaşanırken Türkiye'nin şirketleriyle ve şirketlerin faaliyetini düzenleyen yasal çerçevesiyle bu gelişmelerin dışında kalması elbette mümkün değil. Dünya bu kadar hızlı bir şekilde değişirken, Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin kendilerine dar gelen, modası geçmiş ve günün ihtiyaçlarına karşılık veremeyen bir elbiseyle devam etmeleri herhalde düşünülemezdi.

Ticari hayatımızın yeniden düzenlenmesini artık zorunluluk haline gelmişti ve yeni Türk Ticaret Kanunu bu ihtiyaca cevap vermiştir.

YENİ TTK HANGİ TEMELLERDE YÜKSELİYOR?

Ortakların, çalışanların ve alacaklıların haklarını da en az şirket yöneticileri kadar güvence altına alan, kurumsal yönetimleri, küreselleşen dünyanın gerektirdiği rekabetçi şirket

yapılarını, günün ihtiyaçlarına uygun ticari ve bürokratik ilişkileri düzenleyen yeni Türk Ticaret Kanunu, Türkiye'deki şirketleri dünyanın birinci ligine taşıyacak üç temel üzerinde yükseliyor:

- 1- Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim
- 2- Güçlü sermaye yapısı
- 3- Hızlı karar alma ve güvenli ticaret

1- Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim

Yeni TTK'nın getirdiği ilkeler, sermaye şirketlerini yalnızca işletme sahibi veya yöneticisinin özel mülkü olmaktan çıkartırken, üzerinde ortakların, çalışanlarının ve alacaklıların da hakkı olan kurumsal yapılar haline getiriyor.

Uluslararası denetim ve muhasebe standartlarının uygulanması, Avrupa Birliği yönergelerine ve mevzuatına uygun raporlamaların yapılabilmesi hem şirketlerin paydaşlarda daha sağlıklı ilişkiler kurmasını, hem de finansmana daha kolay erişimini sağlıyor.

Şirketlerin şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde hareket etmesini sağlayacak TTK, yabancı sermaye ile kurulacak uluslararası ortaklıkları, çeşitli yatırım fonlarının şirketlere ortak olabilmelerini, risk sermayesi şirketlerinin kuruluş ve büyüme aşamasında şirketleri fonlayabilmesini mümkün hale getiriyor.

Bunun yanında şirketlerin daha fazla ve daha hızlı bir şekilde kredi kullanabilmeleri ve sermaye piyasasında halka açılabilmeleri olanağı getiriliyor.

2- Güçlü sermaye yapısı

Yeni TTK ilk aşamada, ortakların şirkete koydukları sermayenin nakdi veya gayri nakdi (Taşınmaz veya makine, ekipman vb.) olarak açık ve net biçimde tanımlanmasını, şirkete sermaye olarak girmesini hedefliyor.

İkinci aşamada, ortakların şirketten para alımını engelleyerek, başlangıçta şirkete koyulan veya kâr eklenmesi yoluyla artırılan sermayenin erimesinin önüne geçiliyor. Bu hedefin desteklenmesi için, ortaklara kâr dağıtımı, ücret ödenmesi gibi yöntemlerin vergi düzenlemeleriyle de teşvik edilmesi elbette büyük önem taşıyor.

Üçüncü aşamada, şirketlerin yönetim kurullarına girecek daha fazla sayıda profesyonelle kurumlaşması, bu yönetimlerin gerçekten işleyen denetim kurullarıyla denetlenmesi ve risklerin önceden tespit edilmesi hedefleniyor.

Böylece daha fazla sayıda aile şirketinin bir sonraki nesle devredilecek hale gelmesi amaçlanıyor. Şirketler bu tür bir yapıya kavuştuklarında, halka açılarak sermayelerini güçlendirebilmeleri de olanaklı hale geliyor.

3- Hızlı karar alma ve güvenli ticaret

Yeni TTK artık günlük hayatımızın bir parçası haline gelen internet teknolojisinin ticari hayatta da etkili bir şekilde kullanılmasının önünü açıyor. Şirket kuruluşundan başlayarak genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarına kadar her tür yasal prosedürün online ortamda gerçekleştirilebilmesini mümkün kılan yeni TTK, ticari defterlerin de bilgisayar ortamında tutulabilmesine izin veriyor. Şirketler arası borç alacak ilişkilerinde ve uyuşmazlıklarda online ortamın kullanılabilmesi de uyuşmazlıkların daha hızlı çözülmesinin yolunu açıyor.

Diğer yandan şeffaflık ve kurumsal yönetim ilkelerinin şirketler arası ticareti daha güvenli hale getireceği de açıktır. Yeni yasada şirketin bilançosunun ve ortaklarının internet sayfasında yayınlanması, şirketin basılı evrakının üzerinde ünvan ve internet sitesi bilgilerinin bulunması, grup şirketi kavramının tanımlanması, grup şirketleri ve bağlı şirketlerin borçlarından ana şirketlerin sorumlu olması gibi şeffaflığa yönelik pek çok düzenleme bulunuyor.

Ayrıca küçük ve orta boy işletme kavramının yasalarda ilk kez tanımlanması ve bu işletmelerin büyükler karşısında korunması da yeni TTK'nın getirdiği önemli düzenlemeler arasında yer alıyor.

YENİ TTK'NIN ÜÇ PARAMETRESİNE ANALİTİK BAKIŞ		
Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim	Güçlü sermaye yapısı	Hızlı karar alma ve güvenli ticaret
Kurumsal yönetim ilkeleri; - uluslararası muhasebe standartları - uluslararası standartlarda denetim	- Ödenmiş net sermayeler - Ortaklardan ayrıştırılmış kasalar - Profesyonelleştirilmiş yönetim ve denetim kurulları	- Online genel kurullar - Online yönetim kurulları - İnternet ortamında ve basılı evraklarda görünürlük ve açıklık - Küçük işletmelerin korunması

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU

TTK'nın temelleri

Hedefler

Daha güçlü ortaklık yapıları	Uluslararası alanda rekabet edebilirlik	Ortaklardan bağımsız sermaye şirketleri	Karar alma süreçlerinde hızlanma	Daha hızlı alacak takibi	Daha fazla kayıtlı işlem
------------------------------	---	---	----------------------------------	--------------------------	--------------------------

Ortaya çıkması beklenen sonuçlar

Finansman olanaklarında genişleme	Uluslararası ortaklıklarda artış	Daha fazla yerli ve yabancı yatırım	Daha fazla halka açık şirket
-----------------------------------	----------------------------------	-------------------------------------	------------------------------

Ekonomik etkileri

İç ve dış ticaret hacminde artış	Daha hızlı büyüyen şirketler	Genişleyen para ve sermaye piyasaları	Kayıt dışı ekonomide azalma
----------------------------------	------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------

Dışsal etkiler

Daha yüksek iç tasarruf oranı, daha sürdürülebilir büyüme trendi	Kendine güvenen, uluslararası vizyona sahip, yenilikçi, uzun vadeli düşünebilen bir girişimcilik kültürü	Vergi tabanında genişleme ve oranlarda düşüş
--	--	--

Genel sonuç

Daha zengin, gelir dağılımı daha dengeli ve refah içinde yaşayan bir toplum

YEREL LİGDEN DÜNYA İLE REKABETE

Yeni TTK'nın getirdiği bu üç temel, yani şeffaflık, güçlü sermaye yapısı ve güvenli ticaret ortamı, sermaye şirketlerinin ortaklardan bağımsızlaştırılmasını, daha güçlü ortaklık yapılarını, daha hızlı karar mekanizmalarını, daha hızlı alacak takibi ve uluslararası standartlarda rekabet gücünü beraberinde getirecektir.

Bu gelişmeler, Türkiye'de kurulan şirketlerin finansmana daha kolay erişimini sağlayacak, uluslararası ortaklıkların ve işbirliklerinin yolunu açacak, ülkede daha fazla yerli ve yabancı yatırım yapılmasını sağlayacak, halka açık şirket sayısını artırarak sermayenin tabana yayılmasını sağlayacaktır.

Daha derin bir sermaye piyasası, daha yüksek hacimlere ulaşan üretim, iç ve dış ticaret şirketlerin daha hızlı büyümesinin yolunu açacaktır. Finansmanın, yatırımın ve kazancın önünün açılması, para ve sermaye piyasasının genişlemesi, sürdürülebilir büyümenin en önemli bileşeni olan iç tasarruf oranının yükselmesine de zemin hazırlayacaktır. Yeni TTK, kendine güvenen, uluslararası vizyona sahip, yenilikçi ve uzun vadeli düşünebilen bir girişimcilik kültürünü de destekleyecek, geliştirecektir.

Türkiye'deki işletmelerin ayaklarındaki bağlardan ve artık kendilerine dar gelen bir elbiseden kurtulmaları, kısa sürede pek çok şirketin yerel ligden uluslararası alana taşınmasının yolunu açacaktır. Şirketleri dünya liginde top koşturur hale gelen bir Türkiye'nin daha zengin ve refah içinde yaşayan bir toplum haline dönüşeceğine hiç kuşku yoktur.

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NDAN SAĞLANACAK FAYDALAR

1 Temmuz 2012'de yürürlüğe girecek yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ticaret hayatımıza getireceği "değişim ve faydaları" üç ana başlık altında toplamak mümkün. **Bunlardan ilki**, ticari mevzuatımızda şimdiye kadar dolaylı olarak sözü edilen, üstü kapalı bir şekilde "ima edilen" veya yazılı olmasa da bir tür teamül olarak kabul edilen bazı uygulamaların açık ve net biçimde yerini almasıdır.

İkincisi ticari mevzuatta şimdiye kadar yer bulmayan şeffaflık ve kurumsal yönetime ilişkin hükümlerdir. Bu hükümlerle, yasal düzenlemelerimize ilk defa "**vergi için değil şeffaflık için muhasebe**" anlayışı girmektedir.

Üçüncü olarak da yeni Türk Ticaret Kanunu şimdiye kadar yasalarımızda olmayan bir dizi yeni uygulamayı mevzuata kazandırmaktadır. Bu yenilikler hem ticari hayatın günlük pratik ihtiyaçlarına cevap verecek, hem de gelişen ve günlük hayatımızın bir parçası haline gelen teknolojiyi, hukukun da bir parçası haline getirecek niteliktedir.

Yeni TTK'nın getireceği **kazanımlar** ise madde madde şöyledir:

1- Tüm dünyada uygulanan muhasebe kuralları artık ülkemizde de uygulanacaktır.

Bunun sonucu olarak;

- a. Türk şirketlerinin iç ve dış piyasa rekabet gücü artacak,
 - b. "Vergi için muhasebe" anlayışı yerini "şeffaflık ve bilgi için muhasebe" anlayışına bırakacak,
 - c. Türkiye ekonomisi kayıt dışılıktan kurtulacak,
 - d. Şirketlerimizin uluslararası arenada saygınlığı ve güvenilirliği artacak,
 - e. Yabancı sermaye çok daha güvenli ve korkmadan ülkemize gelebilecek,
 - f. Şirketlerimizin yerellikten kurtulup dünya şirketleri olabilmesinin yolu açılacak.
- 2- Şirketler teknolojik olanaklardan maksimum ölçüde yararlanabilecektir.

Buna göre,

- a. Şirketlerin genel kurulları ve yönetim kurulları elektronik ortamda yapılabilecek,
 - b. Tacirler arasındaki ihtarlar, ihbarlar ve beyanlar elektronik imza ile yapılabilecek,
 - c. Şirket muhasebesi ve defterleri elektronik ortamda tutulabilecek.
- 3- Halka açık şirketlerimizin sayısı hızla artacak.
- 4- Vadeli satışlarda KOBİ'ler koruma altına alınmıştır. Örneğin, sözleşmelerde 60 günden fazla vade öngörülmesi geçersiz sayılmıştır.
- 5- Herkes bir ortak bulmak zorunda olmadan tek başına şirket kurabilecektir.
- 6- Küçük pay sahipleri çok daha fazla korunacak ve pay sahipleri demokrasisi sağlanacaktır.
- 7- Şirketlerimizin kredibilitesi ve kredi olanakları artacaktır.
- 8- Şirket bilgilerine ulaşım kolaylaşacaktır.
- 9- Şirketin malvarlığının korunması en öncelikli amaçlardan bir tanesi olacaktır.

Bu bağlamda;

- a. Ortaklar şirket kasasını kendi şahsi kasaları gibi kullanamayacak,
- b. Alacaklıların, alacaklarına kavuşması çok daha kolaylaşmış olacak,
- c. Kuruluş, birleşme, bölünme, sermaye artırımı, sermaye azaltımı gibi şirket malvarlığını yakından ilgilendiren işlemler, işlem denetiminden geçecek.

- 10- A.Ş.'lerin yönetim kurulları tek bir kişiden oluşabilecek.
- 11- Tüzel kişiler de yönetici olabilecek.
- 12- Yöneticilerin pay sahibi olması zorunluluğu kaldırılmıştır.
- 13- Limitet şirketlerde pay devri kolaylaştırılmıştır.
- 14- Tüm anonim şirketler kayıtlı sermaye sistemine geçebilecektir. Böylece genel kurulu toplamaya gerek olmadan yönetim kurulu sermaye arttırabilecektir.
- 15- Acentelerin hakları çok daha kapsamlı şekilde yeniden düzenlenmiştir.
- 16- Şirketler topluluğu ve topluluk şirketlerinin hukuki durumları ilk kez kanuni olarak düzenlenmiş ve birleşmeye katılabilecek şirketlerin kapsamı genişletilmiştir. Ayrıca borca batık ve tasfiye halindeki şirketlerin başka şirketlerle birleşmelerinin önü açılmıştır.
- 17- Bölünme vergi mevzuatından sonra ilk kez düzenlenmiştir.
- 18- Limitet şirket payları nama yazılı senede bağlanabilecektir.
- 19- Şirketlerin esas sözleşmede yazılı faaliyet konusu dışında yaptıkları işlemler de geçerli olacaktır.
- 20- Şirketlerimiz kurumsal yapılara kavuşacaktır. Böylece ikinci hatta üçüncü nesillere geçecek şirketlerimizin sayısı artabilecek.
- 21- Ticari işletmenin ilk kez açık bir tanımı yapılıyor.
- 22- Şirketlerin esas sözleşmede yazılı faaliyetlerle ilgili sınırlama kaldırılarak, bu faaliyet konuları dışında yaptıkları işlemler de geçerli sayılıyor. Böylece ana işletme konusu dışında, esas sözleşmelere teker teker şirketin yapabileceği her işlemin yazılması yönündeki uygulama ortadan kalkıyor.
- 23- Ticaret sicili kayıtlarının kimin tarafından tutulacağı açıkça belirtiliyor. Ticaret ve sanayi odaları, bunların bulunmadığı yerlerde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı açıkça görevlendiriliyor.
- 24- Vakıflar ilk kez açık ve net biçimde tacir olarak tanımlanıyor; ticari işletme işleten tüzel kişiler arasına vakıflar da katılarak vakıfların ticari hayata katılmasının önündeki zorluklar kaldırılıyor.
- 25- KOBİ'ler ilk kez TTK'da açıkça tanımlanıyor. KOBİ olmak bazı sonuçlara bağlanıyor ve bazı yükümlülükler KOBİ'ler açısından yumuşatılıyor. Küçük ve orta boy işletmeler konusundaki ölçütleri belirlemek ise Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın inisiyatifine bırakılıyor.

- 26- Şirketler topluluğu kavramı da ilk kez ticaret yasalarımıza giriyor. Yine şeffaflık ilkeleri çerçevesinde ana şirketlerin iştirakler üzerinden mal varlıklarını gizlemeleri, borçlarını ödemekten kaçınmaları engelleniyor.
- 27- Tüketicilere yönelik bileşik faiz yasağı daha net çizgilerle ortaya konuyor.
- 28- Haksız rekabet sadece işletmeler değil, tüketiciler açısından da ele alınarak yeniden düzenleniyor. Böylece haksız rekabetten zarar gören tüketiciler de daha etkin bir şekilde haklarını koruyabilecek hale geliyor. Ayrıca haksız rekabet halleri genişletilerek rekabet düzeninin daha etkin korunması hedefleniyor.
- 29- Acentelerin hakları yeni TTK'da çok daha kapsamlı şekilde yeniden düzenleniyor.
- 30- Ticaret unvanının korunmasına ilişkin düzenlemeler, marka ve patent düzenlemeleriyle uyumlu hale getirilerek hak sahiplerine daha geniş bir koruma sağlanıyor.
- 31- Şirket kurmak için yurtiçi ve yurtdışında halktan para toplamak gibi uygulamalar da sıkı denetim altına alınıyor. Bu konuda Sermaye Piyasası Kurulu yetkilendirilerek ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin önüne geçilmesi amaçlanıyor.
- 32- Yeni yasanın getirdiği önemli düzenleme, bilanço ve defterlerin uluslararası ilkelere ve standartlara uygun olarak tutulmasıdır. Türkiye'deki şirketler uluslararası alanda geçerli bilanço verileriyle daha kolayca uluslararası ortaklıklara girebileceklerdir.
- 33- İşletmelerin ticaret unvanlarının hem mekansal olarak, hem internet ortamında, hem de fiziksel olarak basılı evrak üzerinde gösterilmesi zorunluluğu getirilerek tüzel kişi kimliklerinin açık ve net şekilde görünmesi sağlanıyor.
- 34- Şirket bilgilerine ulaşım olağanüstü kolaylaşıyor. Bu bağlamda her sermaye şirketinin bir internet sayfası bulunması zorunlu hale getiriliyor. Bu internet sayfasından, halka açık şirketler gibi her şirketin bilanço ve kâr zarar tablolarının yayınlanması öngörülüyor.
- 35- Anonim şirketlere koyulan nakdi ve gayri nakdi sermayenin kurucular beyanıyla açıkça raporlanması ve bilirkişi tarafından bunların tespit edilmesi de şirketlerin gerçek sermayesinin bilinmesi ve denetlenebilmesi açısından önemli bir düzenlemedir.
- 36- Anonim şirketlerin kurulma prosedürü basitleştirilirken, şirketin sermayesinin ödenmesi zorunluluğu getiriliyor. Anonim şirketin kuruluşunda sermayenin yüzde 25'inin, limitet şirket kuruluşunda ise nakit sermayenin tamamının tescilden önce ödenmesi öngörülüyor.
- 37- Yeni kurulan bir anonim şirketin iki ay gibi kısa bir sürede halka açılması sağlanabiliyor.
- 38- Kuruluş, birleşme, bölünme, sermaye artırımı, sermaye azaltımı gibi şirket malvarlığını yakından ilgilendiren işlemler, işlem denetiminden geçiriliyor. Böylece tüm ortakların haklarının korunması sağlanıyor.

- 39- Şirketler topluluğu ve ana şirket-bağlı şirket düzenlemeleriyle ana şirketlerin borçlardan sorumlu olması, iştiraklerin borcu için ana şirketlere dava açılabilmesi ve bilançolarda her iştirakin kayıp ve kazancının açıkça gösterilmesi alacaklıların hakları açısından önemli bir adım oluşturuyor. Bu düzenlemeler grup şirketlerinde şeffaflığı sağlayarak hem üçüncü şirketlerin hem de tüketicilerin haklarını bu tür büyük yapılar karşısında korumasını kolaylaştırıyor.
- 40- Tüzel kişilerin de yönetim kurulu üyesi olabilmesine olanak verilmesiyle ana şirketlerin iştiraklerinde gerçek kişilerin arkasında kanun yolunu dolanarak sorumluluktan kurtulma yöntemini ortadan kaldırıyor.
- 41- Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte birinin yüksek öğretim görme zorunluluğu şirketlere profesyonel yöneticilere güvenme ve kurumlaşma şansı veriyor.
- 42- Anonim şirketlerde risklerin erken teşhisi için önceden bir komite kurulması öngörülerek, mali yapıya ilişkin bozulma belirtilerinin önceden tespit edilmesi, gerekli önlemlerin alınması yönünde düzenleme getiriliyor. Ortakların talebine bağlı olarak kurulan bu komite halka açık şirketlerde zorunlu tutuluyor.
- 43- Şirketlerin bağımsız denetim sürecine girmeleri, hem kayıtların gerçeğe uygun hale gelmesini sağlayacak, hem de şirketlerin mali yapılarını güçlendirecek düzenlemelerdir. Denetimle birlikte denetçilerin seçimi, atanması, azledilmesi gibi konular TTK'de ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Ayrıca denetçilerin denetimi için de bağımsız bir üst kurul oluşturulması öngörülmektedir.

YENİ TTK'YA GETİRİLEN ELEŞTİRİLER VE DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENEN HÜKÜMLER

Yeni TTK'nın özellikle sermaye şirketleri için getirdiği bazı yeniliklerin "çok ileri düzeyde", "bugünkü ticaret hayatının kaldıramayacağı", adeta "lüks" düzenlemeler olduğu eleştirisi yapılıyor. Eski düzenlemelerin Türkiye'deki girişimlerin ve girişimcilerin önüne set çektiğini görmeyen, Türkiye'deki şirketlerin değişen dünyaya uyum sağlamasının önemini kavrayamayan bir bakış açısıyla getirilen bu eleştiriler yoğunlukla **üç alanda** toplanıyor.

Bunlardan ilki TTK'nın getirdiği muhasebe ve denetim standartlarının Türkiye'deki işletmeler özellikle de KOBİ'ler için uygun olmadığı yönündeki eleştiridir.

İkincisi ortakların sermaye şirketlerinden ayrışması için alınan önlemlerdir. Burada öne çıkan konu, ortakların şirket kasasından sınırsız borçlanmalarına yasak getirilmesidir.

Üçüncü eleştiri konusu ise yeni TTK'da getirilen adli para ve hapis cezaları üzerinde yoğunlaşıyor. Bu cezai hükümlerin ticaret hayatını ve girişimcileri tehdit altında bıraktığı, potansiyel suçlu haline getirdiği öne sürülüyor.

Yeni TTK'ya karşı getirilen bu tür eleştirileri 10 başlık altında ele alabiliriz:

1- Yeni TTK kamuoyu tarafından konuşulmadı, tartışılmadı Meclis'te bir günde kabul edildi.

Yeni TTK'nın hazırlıklarına, 1999'dan beri konusunda uzman her alandan 50 kişilik hukukçu grubu destek verdi. Bu hukukçular tarafından hazırlanan Yeni TTK Tasarısı 2005 Şubat ayında kamuoyuna sunuldu ve çeşitli üniversitelerin hukuk fakültelerinden, konuyla ilgili STK'ndan görüşler alındı. Bu görüşler doğrultusunda Tasarı geliştirildi. TTK, 22'nci yasama döneminde, Adalet Alt Komisyonu'nda iki yıla yakın tartışıldı ve bundan sonra Meclis'e geldi. Yasadaki ihtilaflar için uzlaşma komisyonu kuruldu ve süreçte 97 tadil önergesi hazırlandı. Partilerin anlaşmazlık noktası kanunla ilgili değil Meclis'in çalışma yöntemiyle ilgiliydi, burada uzlaşıldı ve yasalaştı.

2- Şirketlerin ticari sırları internet sitesinde açıklanacak.

Gelişmiş ekonomilerde ticari sır kavramından artık sadece müşteri adresleri, pazarlama teknikleri ve kanalları, maliyet hesapları, imalat ve üretim sırları anlaşılmaktadır. Örneğin özvarlığın hesaplanması sır değildir. Bu tip bilgiler zaten bilançolarda yer alır ve bu da Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın elindedir. Getirilen düzenleme, bugün borsada halka açık şirketlerin duyurdukları bilgilerin açıklanmasını zorunlu kılıyor. Halka açık şirketlerin batmasına veya zora düşmesine neden olmayan bu açıklamaların diğer şirketler için "sır" olduğu iddiasının pek bir dayanağı bulunmuyor.

3- Yöneticilere ödenen ücret özel bilgidir, bu bilgiler internet sitesinde açıklanacak

Yönetim kurulu üyelerinin aldıkları paralar, ikramiyeler azınlık hissedarlar için hayati önem taşır. Azınlık hissedarlara kârdan pay verilmemesine rağmen, yöneticilerin şirketten çok yüksek ücret ve primler alması hukuki ihtilaflara neden olur. Son yıllarda ABD ve Avrupa'da büyük şirket iflaslarında yöneticilerin aldıkları paralar zaman zaman gündeme gelmiş, bunlar da hep açıklanmıştır. Yöneticilere ödenen maaş, seyahat gideri, prim ve benzerlerinin açıklanması zorunluluğu şeffaflık gereğidir. Kaldı ki bu ödemeler tek tek kişi bazında değil toplam ödeme bazında açıklanacaktır.

4- Şirket sahipleri ve ortaklar artık kendi şirketinden borç alamayacak. Paraya ihtiyacı olan sahip ya da ortak zor duruma düşecek.

Uygulamada ortaklar cari hesabı, büyük ölçüde kayıt dışı sistemin, faturasız satışların, gayrimeşru ödemelerin kalesi haline gelmiştir. Kayıt dışı sistemi ortadan kaldırmak için ilk adımın burada atılması gerekiyor. TTK ortaklar cari hesabını yasaklıyor ve mevcutlarının üç yılda ortadan kalkması için zaman veriyor.

Günümüzde, aile şirketi bile olsalar kuruldukları andan itibaren şirket üzerinde pay sahiplerinin çalışanların, kredi verenlerin, alacaklıların ve devletin çeşitli hakları olduğu kabul ediliyor. Bu nedenle verilen borcun veya emsale uygun ücret dışında, konulan sermayenin geri alınması şeklinde şirkete borçlanmanın engellenmesi, hak kayıplarının önlenmesi ve kamu yararı açısından zorunluluk olarak görülüyor.

Uygulamada, sermayeye eklenen kâr payları şirket ortakları tarafından geri alınmaktadır. TTK bu durumun gerçeğe uygun hale gelmesi için ortakların kâr payı veya ücret almasını öngörüyor. Bu konudaki ikincil düzenlemelerin ticari gerçeklere uygun olarak yapılması, vergi düzenlemeleriyle de kâr payı dağıtımının teşvik edilmesi uygulama açısından hayati önem taşıyor.

Bu uygulamayla şirket sermayesinin erimemesi, diğer ortaklara karşı taahhüt edilen sermayenin korunması amaçlanıyor. Ayrıca TTK; yönetim kurulunun ya da yakın akrabalarının şirketten borçlanmasını yasaklarken şirketin bayii veya toptancısı durumundaki ortakların, yöneticilerin vadeli mal alımını bu yasağın kapsamı dışında tutuyor.

5- Şirketlere denetim yapılırken büyüklüklerine göre ölçek ayrımı yapılmıyor.

Muhasebe standartları açısından ölçek ayrımı yeni TTK'da işçi sayısı, ciro ve bilanço büyüklüğüne göre yapılıyor ancak ölçü tespiti Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bırakılıyor. Bakanlık tarafından bu ölçüler açıklandığında her büyüklükteki işletmenin tabi olduğu muhasebe standardı açıklığa kavuşmuş olacak.

Yeni TTK'da denetimin bağımsız denetim standartlarına göre yapılacağı belirtiliyor. Bağımsız denetim standartlarına göre denetimde, büyük veya küçük şirket ayrımı bulunmuyor. Burada şirketin büyüklüğü, uygulanacak finansal raporlama standardının seçimi açısından önem taşıyor. Bu ayrıma göre KOBİ ölçeğindeki şirketlerin denetiminde "KOBİ TFRS"ye uygunluk aranıyor. Bağımsız denetimin özellikle çok küçük sermaye şirketleri için yük oluşturmaması yine bakanlığın inisiyatifine, ticaret, sanayi odaları ve TOBB gibi kuruluşların işbirliğine bağlı görünüyor.

6- Denetim kuralları belirsiz.

Finansal tablolar denetiminin "Bağımsız Denetim Standartları"na göre yapılacağı açık. Kamu adına denetimin ve gözetimin nasıl yapılacağı ise 660 sayılı KHK ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yapılacak düzenlemelerle ortaya konacak.

7- Denetçiye şirket yönetimlerini istifaya zorlayabilecek yetkiler veriliyor.

İlk denetimler aşamasında, denetlenecek KOBİ ölçeğindeki şirketlerin büyük bölümünün, olumlu görüş alamayacakları düşünülüyor. Denetimden olumlu görüş alamayan şirketlere bir cezai yaptırım bulunmuyor ve genel kurul isterse aynı yönetim kurulunu tekrar seçebiliyor. Ancak, seçilecek yönetim kurulu, önemli hataları ve eksiklikleri düzeltip, denetimden olumlu görüş almadıkça, genel kurul, finansal tabloları üzerinden bir karar alamıyor. Bu durum küçükten büyüğe tüm şirketlerin belirli denetim kurallarına göre kendilerini yapılandırmalarını sağlamaya yönelik son derece olumlu bir adım olarak nitelendirilmelidir.

8- Denetçilerin denetim yaptıkları şirketlere karşı sorumlulukları yok.

TTK'nın denetçilerin sorumluluğunu tanımlayan maddesi son derece açık. Buna göre; şirketin ve şirketler topluluğunun yıl sonu ve konsolide finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını, hesaplarını inceleyen denetçiler, görevlerini yerine getirmekte kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumlu tutuluyorlar. Ayrıca yasanın çeşitli maddelerinde denetçinin bazı işlemlerde ve sır saklama ile ilgili kusur ve ihmallerinin bulunması halinde uğranan zararı tazmin edecekleri belirtiliyor.

9- Kanunun pek çok yerinde işletme ortaklarına, yöneticilerine hapis cezası getiriliyor. Bu yasayla girişimciler sürekli hapis tehditi altında çalışmak zorunda kalacak. Ayrıca tacirlere işletme belgelerini saklama yükümlülüğü getirilirken bu konuda ihmali bulunanlara verilecek cezanın üst sınırı da yok.

Yasada belirtilen belgeleri saklamayanlar veya defterleri usulüne uygun tutmayanlar için çeşitli hapis cezaları var. Ancak buradaki amaç şirketlerin içinin boşaltılmasının önlenmesi. Bunun için de kasıt veya kötü niyet aranıyor. Örneğin yasanın 64'üncü maddesi fatura sözleşme vb. belgeleri kastederek "tacir her türlü belgenin kopyasını saklamalı" diyor. Yasa, istenen belgeleri gösteremeyenler için adli para cezası öngörüyor. Burada hakim para cezasını iki yıla kadar taksitlere bölmeye de olanak tanınıyor. Yani kanun öncelikle adli para cezası getirerek caydırıcı olmaya çalışıyor. Hapis cezasının sözkonusu olması durumunda ise Türk Ceza Kanunu'nun 52'nci maddesinde yer alan, cezanın "aksi hüküm yoksa 730 günden fazla olamaz" hükmü TTK'daki hapis cezasının üst sınırını belirliyor.

10- Anonim şirketlerde payların itibari değerine orantılı olarak kullanılacak oy hakkı şirket ortakları arasındaki dengeleri bozacak. Ayrıca "Şirket yönetim kurulu üyelerinin dörtte biri yüksek öğretim görmüş olacak" hükmü de, yönetim kurulu üç kişiye uygulanamayacak.

Şirket ortaklarının ellerindeki pay senetlerinin itibari değerinin sermayeye oranına göre oy hakkına sahip olması daha hakkaniyetli bir durumdur. Almanya, İsviçre, Fransa gibi ülkelerdeki uygulamalar da bu yöndedir.

Yönetim kurulu sayısındaki dağılıma ise doktrin ve içtihatlar çözüm getirecektir. Örneğin "yönetim kurulunun toplanması için yarıdan bir fazlası aranır" denirken 7 kişilik bir yönetim kurulunun yarısı 3.5, bir fazlası 4.5 olarak hesaplanıyor. Bu gibi durumlarda ne yapılacağına Danıştay, kararlarıyla çözüm getirmiştir: Danıştay "yarım irade tam'a bağlanır" der ki, bu da 5 olur. Yüksek öğretim işinde de doktrin buna benzer işleyecektir. Örneğin 3 kişilik yönetim kurulunda 1 kişinin yüksek öğrenim görmüş olması yeterli olacaktır.

	YENİ TTK'YA YÖNELİK 10 ELEŞTİRİ	GERÇEK DURUM
1	Yeni TTK tartışılmadı, aceleye getirildi	Yeni TTK 1999'dan beri hazırlanıyor, 2005'ten beri de mecliste tartışıldı ve kabul edildi.
2	Şirketlerin ticari sırları internette açıklanacak	Günümüzde halka açık şirketler zaten "ticari sır" kapsamına girmeyen mali tablolarını kamuoyuna açıklıyorlar. Düzenleme yalnızca bu zorunluluğu tüm sermaye şirketlerine yaygınlaştırıyor.
3	Yöneticilere ödenen ücret ticari sırdır, açıklanmamalıdır	Dünya ekonomilerinde şirketlerin yöneticilerine yaptıkları ödemeleri açıklamaları şeffaflığın bir gereği sayılıyor. Yasada bu tür ödemelerin kişi bazında açıklanması da istenmiyor.
4	Şirkete borçlanma yasağı ortakları zor duruma düşürecek	Yeni TTK ortakların şirketten sınırsız borç almasını değil, ücret, ikramiye ve kâr payı almasını öngörüyor. Koyulan sermayenin erimesini engelleyecek bu uygulama vergi düzenlemeleriyle de teşvik edilmeli.
5	Şirketlere ölçek ayırımı yapılmadan denetim yükümlülüğü getiriliyor	Muhasebe standartlarında küçük, orta ve büyük şirketler için ayırım getiriliyor. Denetim raporları ise Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TFRS), KOBİ'lerde ise KOBİ TFRS'ye göre yapılıyor.
6	Denetim kuralları belirsiz	Denetimler Bağımsız Denetim Standartları'na göre yapılacak. Denetçilerin denetimi ise Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yapılacak düzenlemelerle ortaya konacak.
7	Denetçiye yönetimi istifa ettirecek yetkiler veriliyor	Denetçiden olumlu rapor alamayan şirketler için bir cezai yaptırım yok. Yasa, her boyda şirketin belirli denetim kurallarına göre kendini yapılandırmasını öngörüyor.
8	Denetçilerin sorumluluğu belirsiz	Finansal tabloları inceleyen denetçiler, kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumlu tutuluyorlar.
9	Şirket ortakları sürekli hapis tehditi altında bırakılıyor	Yeni yasa şirketlerin içinin boşaltılması ve kötü niyetli davranışlara ceza öngörüyor. Bu cezalar da öncelikle para cezası olarak uygulanıyor. Yasanın amacı kimseyi hapse atmak değil, kötü niyetli davranışlar karşısında caydırıcı olmak.
10	Genel kurul ve yönetim kurullarındaki dengeler bozuluyor	Anonim şirketlerde ortakların itibari değer oranında oy kullanması daha hakkaniyetli bir uygulama. Yönetim kurullarında dörtte bir oranında yüksek öğrenim görmüş üye bulunması da sayısal olarak içtihatlarla zaten çözülebilecek bir durum.

TÜRMOB'UN "ELEŞTİRİLERE" BAKIŞI

TÜRMOB olarak yeni TTK'nın özüne itirazımız bulunmamakla birlikte iş dünyasından gelen mevcut itirazların büyük bir kısmının hapis cezaları ile ilgili olduğunu görüyoruz, bu konunun değerlendirilebileceğini düşünüyoruz. Zira TÜRMOB ekonomik suça ekonomik ceza anlayışını benimsiyor. Örneğin Çek Kanunu değişikliğindeki gibi.

Ancak şunu da memnuniyetle izliyoruz ki iş Türk iş dünyası uluslararası gelişmelere göre, şeffaflaşmayı ve denetlenebilirliği içine sindirmiştir.

Yeni Türk Ticaret Kanunu mutlaka uygulamaya girmeli, sadece ekonomik suça ekonomik ceza anlayışından hareketle, hapis cezası yerine para cezası uygulanmalıdır. Bunun dışındaki eleştiriler, haksız ve değişime dirençten başka anlam ifade etmemektedir.

TÜRMOB YENİ TTK SÜRECİNE NASIL HAZIRLANDI?

Yaklaşık 55 yıldır uygulanmakta olan Türk Ticaret Kanunu'nun yerine geçmek üzere, 14 Şubat 2011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6102 sayılı "Türk Ticaret Kanunu"nu ve "KOBİ'ler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standardı"nı; küreselleşmenin bir sonucu olarak değerlendirmek mümkün.

TÜRMOB Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun hazırlık aşamasından, uygulanma sürecine katar, sorumluluklarının bilincinde olarak, aktif görev üstlenmiştir. Üç aşamalı bu sürecin ilk aşamasını yasanın hazırlanması ve kabulü, ikinci aşamasını uygulayıcıların eğitimi ve üçüncü aşamasını tanıtım oluşturmaktadır.

1- Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Hazırlanması ve Yürürlüğü

TÜRMOB yasal düzenlemenin hazırlık aşamasından başlayarak çalışmalara katılmış, düzenlemeye katkı koymuş, bilgilendirme toplantıları düzenlemiştir. Meclis aşamasında, Komisyon çalışmalarında teknik katkılar sağlanmış ve düzenlemenin TBMM'de görüşülmesi ve yürürlüğe girmesi için temaslarda ve girişimlerde bulunmuştur.

2- TÜRMOB Mensuplarının Eğitimi

"Yeni Türk Ticaret Kanunu", Standartlar" ve "Denetim" alanlarında eğitimi sağlayabilmek üzere "TÜRMOB Eğitim Projesi"ni ortaya koyduk. İki aşamalı olarak planladığımız projenin ilk aşamasını "Eğiticilerin Eğitimi" faaliyetleri, ikinci aşamasını "Meslek Mensuplarının Eğitimi" faaliyetleri oluşturdu.

Projenin ilk aşamasını yürütmek üzere, Nisan 2011 döneminde çalışmalarımıza başladık. 2011 yılı sonuna kadar;

1. Yeni Türk Ticaret Kanunu
2. KOBİ-TFRS
3. Denetim, Denetim Standartları ve Uygulamaları

alanları için "TÜRMOB Eğiticileri"nin yetiştirilmesi ve yetkinleştirilmesi çalışmalarını yürüttük. 8 ayı aşan bir süre boyunca devam eden "Eğitici Eğitim" faaliyetlerinde 400 "TÜRMOB Eğiticisi" yetişerek yetkinleşti.

Eğiticilerin sayısı, eğitimin süresi ve eğitim yerleri itibarı ile meslek örgütleri içinde bir ilk olduğunu düşündüğümüz "bu eğitici eğitimi" faaliyeti, eğitimde sürekliliği sağlayabilmemizin temel unsurlarından birini oluşturacak.

Mali müşavirlere yönelik olarak yürütülecek eğitimlerde kullanılacak eğitim materyallerini ve uzaktan eğitim sistemini oluşturduk.

“TTK”, ”KOBİ-TFRS” ve “Denetim, Denetim Standartları ve Uygulamaları” alanlarında yürütülecek eğitim faaliyetlerini kapsayan “TÜRMOB Eğitim Projesi”nde nihai amacımız, “3568 sayılı Kanunun, 5786 sayılı Kanun ile değişen 44. maddesinde yer alan Mesleki Geliştirme Eğitimleri”nin yapılabilmesine olanak sağlamak. Bu proje çerçevesinde yürüteceğimiz, “TTK, KOBİ-TFRS ve Denetim, Denetim Standartları ve Uygulamaları” eğitimlerini Mesleki Geliştirme Eğitimleri kapsamında değerlendireceğiz.

Projede eğitim faaliyetleri, yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim yöntemleri birlikte kullanılarak yürütüldü. Bu kapsamda, her bir eğitim alanı için bu alanlara özgü eğitim materyalleri ürettik.

Eğitime katılanlar, eğitim öncesinde kendilerine verilen “Dijital Eğitim Kartları”nı, bu kartlar için oluşturulan cihazlara tanıtılarak devam etmekte. Portal ile doğrudan iletişim halinde olan bu cihazlardan alınacak bilgilerle “TÜRMOB Eğitim Kütüğü” oluşturuyoruz.

Sınıf ortamında yüz yüze eğitim yöntemi ile yürütülecek eğitimlere katılan mali müşavirler, eğitime katıldıkları alan için portal üzerinden “Eğitime Katılım Belgesi” alacaklar.

Sınıf eğitimleri ile portal üzerinden uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülecek eğitimlere katılmış ve portalda yer alan “Eğitim Deęerlendirmeleri”nde başarılı olmuş mali müşavirler ise “Eğitime Katılım ve Başarı Belgesi” alabilecekler.

Denetim alanında yürütülecek eğitimlere katılacak olan meslek mensupları öncelikle TTK ve KOBİ-TFRS alanında yürütülecek eğitimlere katılmaları ve “Eğitim Deęerlendirmeleri”nde başarılı olmaları gerekiyor.

Şubat 2012 tarihi itibariyle ülke genelinde Odalarımız aracılığıyla meslek mensuplarımızın eğitimlerine başladık ve yoğun bir şekilde bu faaliyetimiz devam etmektedir.

Eğitim çalışmamızda meslektaşlarımıza 7 saat Türk Ticaret Kanunu, 14 saat KOBİ TFRS ve 78 saat Bağımsız denetim eğitimi vermekteyiz. Bağımsız denetim eğitiminin 36 saatini uzaktan eğitim ve 42 saatini yüz yüze eğitim tekniği ile gerçekleştiriyoruz.

Temmuz 2012 itibariyle Mali Müşavirler, Yeni Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak mesleki faaliyetlerine yerine getireceklerdir. Bu sürecin hazırlıkları başarıyla tamamlanmış olacaktır.

3- Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Tanıtımı

TÜRMOB kendi mensuplarını bu sürece hazırlamanın yanı sıra toplumunda bu sürece hazırlanması görüşündedir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, TÜRMOB ve TOBB ile birlikte düzenlediğimiz bilgilendirme toplantıları ile en geniş kesimlerin Yeni Türk Ticaret Kanunu’na yönelik bilgilendirilmelerini sağlamayı amaçladık. Bu amaçla bir çok ilimizde bilgilendirme toplantıları yaptık ve yapmaya devam ediyoruz.

TÜRMOB ÖNERİLERİ

1- Mikro ölçekteki sermaye şirketlerinin gerçek kişiye dönüşebilmesinin yolu açılmalı

Yeni Türk Ticaret Kanunu mikro düzeydeki işletmelerin sermaye şirketi olarak değil de gerçek kişi şirketi olarak kurulmasını ve yaşamasını öngörmektedir. Bu gerçek hayata yansıtıcı, gerçeklerle yasal statüyü eşitlemeye yönelik doğru bir tutumdur. Ancak mevcut durumda mikro ölçekteki işletmelerin çok büyük bir çoğunluğu sermaye şirketi olarak, özellikle de limitet şirket olarak faaliyetini sürdürmektedir. Yeni TTK'ya göre bir gerçek kişi aktif ve pasifiyle bir sermaye şirketine dönüşebilmekte, ancak tam tersi mümkün olmamaktadır. Bir tüzel kişi gerçek kişiye devrolduğunda, ya sermaye şirketi tasfiye edilecek ya da varlığı gerçek kişiye faturalandırma yoluyla devredilecektir. Bu durumda ortaya çıkan hatırı sayılır vergi yükleri mikro ölçekteki limitet şirketlerin şahıs şirketlerine dönüşmesini engelleyecek ve ticaret hayatı için eski dönemden devralınan bir yük haline gelecektir. Sermaye şirketlerinin özellikle de belirli bir büyüklüğün altında kalan limitet şirketlerin gerçek kişi şirketine dönüşmesi vergi yükü oluşturmadan mümkün hale getirilmelidir.

2- Borçlanma yerine kâr dağıtımının teşvik edilmesi için stopaj düşürülmeli

Yeni TTK'nin ortaklara ve yöneticilere sermaye şirketlerinden borçlanma yasağı getirmesi olumlu bir gelişmedir. Ancak bugüne kadar pay sahipleri, ortaklar ve organ üyelerinin şirketten ücret veya temettü alabilmelerini belirleyen, hatta çoğunlukla da engelleyen genelde hep vergi kanunlarındaki hükümler olmuştur. Yeni TTK'nın sağlıklı uygulanabilmesi için bu kanuna uygun olarak vergi yasalarında ve ilgili mevzuatta yapılacak değişiklikler önem taşımaktadır. Sermaye şirketlerinde kâr dağıtımıyla ortaya çıkan gelir vergisi stopajı halen yüzde 15 düzeyindedir. Bu stopajın örneğin yüzde 5 gibi bir orana indirilmesi ve belirli bir sınır geçildiğinde beyanname yükümlülüğünün de kaldırılması durumunda kâr dağıtımının önündeki engel tamamen yok edilmiş olacaktır. Bu uygulama ortaklara kâr dağıtımının önünü açarak ortaklar cari hesabını kendiliğinden tasfiye edecektir.

3- Ortaklara yapılan ücret ödemelerinde vergi yükü azaltılmalı

Aynı uygulamanın ortaklar için ücret ödemesinde geçerli olabilmesi, özellikle aile şirketlerinde çalışanların ücret almasını sağlayacak, bu durum şirketlerin daha gerçekçi maliyet hesapları yapabilmelerine de olanak vererek şirketlerde ortaklar açısından kâr-ücret ayrımını iyice netleştirecektir.

4- Denetim maliyetleri teşvik kapsamına alınmalı

Dış denetim veya bağımsız denetim konusunda ortaya çıkacak maliyetlerin bir kısmı devlet tarafından bir kısmı da ticaret, sanayi odaları ve TOBB tarafından karşılanmalıdır. KOSGEB ve başka kuruluşlardan teşvik hak eden sermaye şirketleri, büyüme stratejilerini ortaya koyduklarında bağımsız denetim maliyetlerini de teşvik olarak alabilmelidir.

5- Gayri nakdi sermaye konusuna açıklık getirilmeli

Yasada fikri mülkiyet hakları ve ticari itibar gibi gayri nakdi ve gayri fiziki değerlerin de şirkete sermaye olarak konabileceği hükmü getiriliyor ve bu konuda değerlendirme için Asliye ticaret mahkemelerinin atayacağı bilirkişiler yetkilendiriliyor. Gayrimenkuller, ulaşım araçları, üçüncü kişilere ait alacak senetleri, pay senetleri ve benzerlerinin değerlerinin saptanması mümkün olmakla birlikte fiziksel olmayan varlıkların değerlerinin saptanmasında bazı zorluklar ortaya çıkabilecektir. Özellikle, marka, patent gibi fikri mülkiyet hakları ile alan adları, web siteleri gibi sanal hakların değerlerinin saptanması konusu şirket kuruluşlarında ihtilafa neden olabilecek bir konudur. Özellikle fikri mülkiyet hakları ve sanal ortamdaki hakların değerlerinin saptanması konusunda Sanayi Bakanlığı bünyesinde bir komisyon oluşturularak ilkeler saptanmalıdır.

SONUÇ

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun kuruluş temelleri yok edilmeden, üzerinde uzlaşma sağlanan teknik konularda gerekli ayarlamalar yapılmalı ve bir an önce yeni Türk Ticaret Kanunu düzenine geçilmelidir.

Türk Ticareti çağdaşlaşması, Gelişmesi ve Kurumsal Yönetim anlayışını benimsemesi için,

Şeffaflaşmak ve gelişmiş ülke normlarına ulaşabilmek için,

Rekabet gücümüzü artırmak ve uluslararası piyasalarda söz sahibi olabilmek ve sürdürebilmek için,

Uluslararası sermaye ülkemize tereddüt etmeden gelebilmesi ve yatırımlarını Türkiye'de gönül rahatlığıyla yapabilmesi için,

6102 sayılı Yeni TTK'nın uygulamalarına şiddetle ihtiyaç vardır.

Yasanın yürürlük tarihi değişmeden ceza maddeleri ile sınırlı olarak bir revizyon yapılabilir.

Yasanın en iyi şekilde ve belirlenmiş periyodu içinde uygulanabilmesi için bu zamana kadar olduğu gibi bundan böyle de TÜRMOB camiası olarak üzerimize düşen görevi yapmaya devam edeceğiz.

TÜRMOB

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
Gençlik Cad. No:107 Anıttepe/ANKARA

Tel: 0 312 232 50 60 [10 Hat] **Faks:** 0312 232 50 73 turmob@turmob.org.tr